

Kasvun eväät

Metsä- ja puualan pienyritysten tutkimus- ja
kehittämisohjelma 2007-2010

Arviointiraportti 10.2./16.2 2011

Heimo Karppinen

(päivitys 21.2.2011)

METLA

Arvioinnin tarkoitus ja toteutus

- asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- tieteellinen laatu
- tutkimustulosten käytäntöön vienti
- ohjelman ja osahankkeiden tuloksellisuus suhteutettuna resursseihin
- koordinaatio yms.
- kirjallisuus ja muu kirjallinen materiaali, haastattelut (Rieppo, Mäkinen, Hyvärinen)

Arvioinnin kohteet

- I. Ohjelman valmistelu
- II. Ohjelman sisältö ja toteutus
- III. Voimavarat
- IV. Henkilöstö, pätevyys
- V. Johto
- VI. Tuotokset
- VII. Tulosten jalkautus

I. Ohjelman valmistelu

- ohjelmaa edelsi esitutkimus Säätiön käytännön mukaan:
Kettunen, A. & Jouhiaho, A. 2007. Metsä- ja puualan pienyritysten toimialakatsaus ja yrittäjä-/asiantuntijahaastattelut

taimitarhat, metsäpalveluyrittäjät, metsäkoneala, metsäalan autokuljetusyrittäjät, sahaus ja höyläys ja kyllästys, puutuoteala (puutalot ja rakennuspuusepäntuotteet, huonekalut), pilkeyrittäjät, lämpöyrittäjät

- osa toimialoista rajattiin ohjelman ulkopuolelle (punaisella merkityt): keskityttiin metsäpään, toisaalta asiantuntijuus ja resurssit rajasivat
 - ❖ rajausta vaikuttaa perustellulta
 - ❖ kasvuteema nousi esiin
- koordinaattori vaihtui aluksi usein, ensin Kettunen, sitten Jouhiaho, nykyinen koordinaattori Rieppo aloitti kuitenkin jo syyskuussa 2007 (ohjelma alkoi toukokuussa), koordinoiva organisaatio TTS, Säätiö mukana rahoituksen kohdentamisessa
 - ❖ aloitus kärsi hieman, ei suurta haittaa jatkossa
 - ❖ tutkimus ja -kehittämisohjelma, Säätiön toivomus

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

1) Ongelman asettelu, osatutkimusten yhteinen ongelma (kasvuyritykset)

- ❖ Taloudellinen kasvu on vallitsevan katsannon mukaan välttämätöntä hyvinvoinnin ylläpitämiseksi kansantalouden tasolla. Toisaalta yrittäjän näkökulmasta ei itseisarvollista.

Koko ohjelman tavoite:

”Tutkimus- ja kehittämisohjelman tarkoituksena on edistää metsä- ja puualan pienyritysten kasvua tukemalla alan kasvuyrityksiä sekä aktivoimalla potentiaalisia kasvuyrityksiä kasvattamaan liiketoimintaansa. Ohjelmassa pyritään myös etsimään ja tukemaan sellaisia yrittäjiä, joilla on vahva sisäinen motivaatio kasvuun. Pienyritysten kasvun tavoittelussa keskeisiä kehittämiskohteita ovat yritysten kilpailustrategiat ja toimintamallit.”

- ❖ Ohjelma on määritelty kehitysohjelmaksi, tavoitteet ovat käytännön toiminnassa. Tutkimustavoitteet eivät korostu, vain viimeinen lause kuvaa niitä.
- ❖ Kehittämistavoitteiden toteutumisen (vaikuttavuuden) arviointi vaikeaa
- ❖ Eri osahankkeiden tavoitteet on esitetty vaihtelevin tavoin
- ❖ Osa tavoitteista annettuna hankkeille, olisi kannattanut määritellä tavoitteet täsmällisemmin

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

2) Osatutkimusten ongelman asettelut

Osahanke 1: Metsäkone- ja kuljetusyrityksen kasvutavat ja niiden vaikutus yrityksen kannattavuuteen

Tavoite :

”Tämän tutkimuksen tavoitteena on tutkia metsäkone- ja kuljetusyritysten kasvun ilmentymistä ja eri kasvutapojen vaikutusta yritysten kannattavuuteen. Kasvun tarkastelussa erityistä huomiota kiinnitetään rahoituksen rooliin tarkastelemalla omarahoituksen osuutta kasvussa. Toiseksi erityistä huomiota kiinnitetään uusien mahdollisuuksien hyödyntämiseen yrityksen kasvussa. Tässä kohdin siis erilaisten innovaatioiden rooli on keskeisessä asemassa. Tutkimuksessa tarkastellaan myös kysymystä, että ovatko uudet innovaatiot tuoneet mukanaan kannattavaa kasvua vai onko kasvu perinteisessä toiminnassa ollut parempi valinta.”

- ❖ Selkeästi määritellyt tutkimukselliset tavoitteet
- ❖ Varsin hyvin toteutuneet

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

2) Osatutkimusten ongelman asettelut

Osahanke 2: Kasvu metsäpalvelu- ja pientaimitarhayritysten liiketoiminnassa

Tavoite :

”Onnistuneen hankkeen tuloksena metsäpalvelu- ja taimituotantoyritykset näkevät kasvun tuomat mahdollisuudet, tunnistavat kasvun rajoitteet ja tuntevat keinot kasvuun.”

❖ Tämä ei ole tutkimuksen tavoite vaan paremminkin tutkimuksen vaikuttavuuteen liittyvä tavoite, siis kehittämistavoite. Jäljempänä esitetyt ”tutkimus- ja kehittämiskysymykset” täsmentävät tavoitetta. Tutkimuksen tavoite jää kuitenkin diffuusiksi.

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

2) Osatutkimusten ongelman asettelut

Osahanke 3a: Kannattavan metsäenergiayrittämisen kulmakivet

Tavoite :

"Hankkeessa tutkitaan metsäenergiayrittäjyyden verkostoihin perustuvia liiketoimintamalleja sekä niiden vastaavuutta toimintaympäristön vaatimuksiin. Hankkeessa on päätetty keskittyä lähinnä alkuperältään puunkorjuuyrityksiin, jotka suunnittelevat tai ovat jo ryhtyneet yrityksessään toimittamaan myös energiapuuta. Kyseessä voi olla esimerkiksi koneyrittäjien perustamat bioenergiayhtiöt. Rajauksella jätetään ulkopuolelle pienet lämpöyritykset, joiden liiketoiminnan ydin on lämmön tuottaminen ja vaihtelevalla tasolla arvoketjun hallinta raaka-ainepäähän asti. Näistä yrityksistä on jo olemassa aikaisempia tutkimuksia.

- ❖ Tavoitetta on selitetty laeasti ja sitä kuvataan yleisellä tasolla
- ❖ Lähinnä kuvataan tutkimuksen kohdejoukkoa ja palvelun luonnetta.

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

Osahanke 3b Pientaloluokan lämpöyrittäjyyden markkinapotentiaali

Hankkeessa selvitetään lämpöyrittäjyyden kasvumahdollisuuksia kokonaan uudella markkina-alueella pientalojen (omakoti-, rivi- ja pienkerrostalot) lämmityksessä. Pientaloluokan lämpöyrittäjyysmallissa pientalo-omistaja ostaa hakkeella, pelletillä tai pilkkeellä omassa kiinteistössään tai kahden tai useamman pientalon muodostaman mikroverkon lämpölaitoksessa tuotettua lämpöä. Yrittäjän tarjoama palvelupaketti sisältäisi ainakin raaka-aineen hankinnasta ja lämmityslaitteiden huollosta vastaamisen. Kokonaisratkaisuperiaatteella toimiva lämpöyrittäjä huolehtisi myös puu-lämmitysjärjestelmän hankintaan liittyvästä konsultoinnista ja teknisestä toteutuksesta. Pisimmälle viedyn mallin mukaan yrittäjä voisi jopa investoida pientalon tai mikroverkon lämmitysjärjestelmään lämpölaitosluokan lämpöyrittäjämallin mukaisesti. Uudenlainen lämpöyrittäjyysmalli saattaisi kannustaa erityisesti lämmityksen vaivattomuutta, ekologisuutta ja kilpailukykyistä lämmön hintaa arvostavia pientalo-omistajia lisäämään puun käyttöä energian tuotannossa.”

- ❖ Tavoitetta kuvataan pyörästi ”selvitetään kasvumahdollisuuksia”. Lähinnä kuvataan palvelun luonnetta.
- ❖ Tämä olisi voinut olla oma hankkeensa, se jää aika erilliseksi ja suorittajaorganisaatiokin on eri kuin hankkeella 3a. (Yhteen liittämisen syynä lienee hankkeen lyhyys 2007-2008)

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

2) Osatutkimusten ongelman asettelut

Osahanke 4: Kasvu piensahojen liiketoiminnassa

Tavoitteet

"Työtehoseuran "Piensahojen menestystekijät" -tutkimuksessa selvitettiin yritysten taloudellista menestymistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä vuosina 2000-2002. Hankkeen tuloksena löytyi kasvavia ja kasvukykyisiä yrityksiä, joiden menestymistä selvitetään tässä tutkimuksessa kasvun kautta.

Hankkeen tavoitteena on

1. Selvittää, mitä kasvuyrittäjyydellä piensahauksessa tarkoitetaan.
2. Selvittää kasvuyrittäjän ja kasvuyrityksen profiili piensahauksessa.
3. Verrata, kuinka kasvuyritykset poikkeavat koko piensahayrityspopulaatiosta.
4. Antaa yrittäjille mahdollisuus nähdä kasvun tuomat mahdollisuudet, rajoitteet ja keinot kasvun saavuttamiseksi.
5. Lisätä päätöksentekijöiden tietämystä kasvuyrittäjyydestä piensaha-alalla.
6. Edistää yritysten strategista, pitkäjännitteistä ja työllistävää kasvua. "

- ❖ 1-3 tavoitteet ovat tutkimuksellisia ja 4-6 kehitystavoitteita.
- ❖ tutkimustavoitteet savutettu varsin hyvin

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

3) Tieteellinen pätevyys

Osahanke 1: Metsäkone- ja kuljetusyrityksen kasvutavat ja niiden vaikutus yrityksen kannattavuuteen

Kasvuteeman käsittely

- ❖ Kasvuteorioita sovellettu tutkimuksissa

Tutkimusmenetelmät

- ❖ Kvalitatiivisia menetelmiä sovellettu asianmukaisesti

Referoidut julkaisut 3 kpl

- ❖ TTS-tiedotteet "sablunalla"

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

3) Tieteellinen pätevyys

Osahanke 2: Kasvu metsäpalvelu- ja pientaimitarhayritysten liiketoiminnassa

Kasvuteeman käsittely

- ❖ Kasvuteorioita ei sovellettu

Tutkimusmenetelmät

- ❖ Kovin paljon ei kuvata (esim. TTS-tiedote), ilmeisesti asianmukaisia

Referoidut julkaisut 0 kpl

- ❖ Taimitarhayrittäjyydestä vain yksi julkaisu (tutkimus alkoi tosin vasta 2009)

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

3) Tieteellinen pätevyys

Osahanke 3a: Kannattavan metsäenergiayrittämisen kulmakivet

Kasvuteeman käsittely

- ❖ Kasvuteorioita sovellettu jollain tavalla, sovellettu myös muuta teoreettista ainesta

Tutkimusmenetelmät

- ❖ Kvalitatiivisia menetelmiä sovellettu asianmukaisesti (Kovin paljon ei kuvata esim. TTS-tiedote)

Referoidut julkaisut 3 kpl

- ❖ Osa julkaisuista liittyy löyhästi hankkeeseen

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

3) Tieteellinen pätevyys

Osahanke 3b: Pientaloluokan lämpörittäjäyden markkinapotentiaali

Kasvuteeman käsittely

- ❖ Kasvuteorioita ei sovellettu

Tutkimusmenetelmät

- ❖ Kuntakyselyssä pieni otos, vastausprosentti alhainen (28 %)

Referoidut julkaisut 0 kpl

- ❖ Vain yksi TTS-tiedote, muut lehtiartikkeleita.

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

3) Tieteellinen pätevyys

Osahanke 4: Kasvu piensahojen liiketoiminnassa

Kasvuteeman käsittely

- ❖ "implisiittisesti", kirjallisuusluettelossa mainitaan
- ❖ lehtiartikkelissa "teoreettinen viitekehys"

Tutkimusmenetelmät

- ❖ ei kuvattu tarkasti, ilmeisesti asianmukaisesti sovellettu

Referoidut julkaisut 0 kpl

II. Ohjelman sisältö ja toteutus

4) Tehtävät, realistisuus

- ❖ Tavoitteet oli kovin eri tavoin kuvattu osahankkeittain, mikä vaikeuttaa arviointia. Sekä tutkimustavoitteet että kehittämistavoitteet vaikuttavat kaikkiaan varsin realistisilta.

5) Toteuttaako Säätiön rahoitusperiaatteita?

Säätiön strategiassa todetaan palveluideana "Rahoitamme metsäalan tulevaisuuden kannalta tärkeitä hankkeita ja painopistealueita sekä metsäkulttuuria ja metsäalan perinteiden vaalimista. Rahoittamiemme hankkeiden Kautta osallistumme ja vaikutamme yhteiskunnalliseen metsäkeskusteluun."

- ❖ Arvioitavana oleva hanketta voidaan pitää tulevaisuuden kannalta merkittävänä. Yrittäjyyden rooli metsäalalla tulee jatkossa lisääntymään mm. suurten metsäyrittäjien ulkoistamisten ja mahdollisesti kilpailulainsäädännön tiukemman tulkinnan vuoksi (esim. metsänhoitoyhdistysten rooli).

III. Voimavarat

1) Säätiö vs. omarahoitus

Alun perin neljän osahankkeen ja ohjelman koordinoinnin kokonaiskustannusten piti olla 590 000 €, josta Säätiöltä haettava rahoitusosuus olisi n. 400 000 € (vastaten 68 %:ia kokonaiskustannuksista). Alkuperäistä suunnitelmaa laajemmista tiedotustoimenpiteistä vuonna 2010 johtuen kokonaissumma nousi n. 630 000 €, josta Säätiöltä haettava rahoitusosuus oli 430 000 € (vastaten 68 %:ia kokonaiskustannuksista). Säätiön rahoitusosuus vaihteli osahankkeittain 60 (osahanke 2, metsäpalvelu) 74 prosenttiin (osahanke1, puunkorjuu).

- ❖ Säätiön osuus selkeä 2/3, lisäpanostus viestintään perusteltua varsinkin kun kyseessä on tutkimus- ja kehittämisohjelma

III. Voimavarat

2) Henkilöresurssit

Ohjelman koordinointi/ TTS tutkimus	9,0 htkk
1) Puunkorjuuyritykset/HY, taloustieteen laitos	36,0
2) Metsäpalvelu- ja taimitarhayritykset/ Metla, Suonenjoki	21,0
3) Metsäenergiayritykset/ Metla, Joensuu, TTS tutkimus	22,0
4) Piensahat/TTS tutkimus	11,0
Yhteensä	99,0 htkk (~ 8,3 htv)

Lisäksi laajemmasta tiedotuksesta 4 htkk. Lisäresurssi kohdistui osin koordinaatiohankkeelle. (hieman epäselvää)

- ❖ Koordinaatiohanke on aika suuri suhteessa kokonaisrahamäärään (630000 €)
- ❖ Piensahatutkimus (osahanke 4) selvästi pienin osahanke

III. Voimavarat

3) Mitoitus (henkilöt, rahat, organisaatiot)

	Henkilöstö htkk	Kokonaisrahoitus euro	Rahoitus/henkilöstö euro/htkk
HY/taloustieteen laitos	38	120 000	3160
Metla	33,5	275 000	8200
TTS (sis.koordinaatio)	30,5	233 000	7640

(Kun vertaa osahankkeista ja kokonaistaulukkoa ero 1 htkk. Tässä laskettu 99+ 4=102 htkk ! yhteensä)

- ❖ Taloustieteen laitos käyttänyt selvästi vähemmän rahaa työpanosta kohden kuin muut

IV. Henkilöstö, pätevyys

1) Koordinaattori ja koordinointi

Koordinaattorin tehtävistä todetaan seuraavaa:

"Tutkimus- ja kehittämisohjelma rakentuu itsenäisistä osahankkeista ja niitä yhdistävästä koordinoitiosiota. Ohjelman johtamisen ja hallinnoinnin lisäksi koordinoititehtävä käsittää ohjelman teeman - pienyritysten kasvun – analyyttisen tarkastelun osahankkeiden kokonaisuuden näkökulmasta ja hankkeiden loppuraportin toimittamisen. "

Ohjelman koordinaattori vaihtui alkuvaiheessa tiuhaan. Tilanne vakiintui kuitenkin pian ja nykyinen koordinaattori Kaarlo Rieppo on toiminut syyskuusta 2007 lähtien.

- ❖ Koordinaattori on vastannut nähtävästi käytännön hallinnoinnista ja loppuraportin toimittamisesta.
- ❖ Loppuraportin perusteella pääteltynä, tieteelliseen koordinointiin ovat osallistuneet tutkijat, ennen kaikkea Mäkinen ja Soirinsuo, sekä ohjausryhmän puheenjohtaja Ripatti.
- ❖ Koordinaattorin olisi toivonut ottavan suuremman roolin, löyhähkö tieteellinen koordinaatio heijastuu mm. osahankkeiden tavoitteiden kirjavana esitystapana sekä loppuraportissa osahankkeiden erityyppisinä kuvauksina

IV. Henkilöstö, pätevyys

2) tutkijat

Tutkijat ovat pääosin kokeneita alansa osaajia, osa professorin kokemusta omaavia tai väitelleitä.

- ❖ Puunkorjuu-osahankkeen toimintaan on vaikuttanut positiivisesti tohtorikoulutettavan mukanaolo. (Väitöskirja valmistunee pikapuoliin).

V. Johto

Ohjausryhmän kokoonpano, kattavuus ja kokoukset

Relevantit sidosryhmät olivat varsin hyvin edustettuina ohjausryhmässä. Piensahat ja lämpöyrittäjät eivät kuitenkaan olleet suoraan edustettuina. Haastatteluissa kävi ilmi, että piensahureita edustava Sahayrittäjät ry:n toimisto sijaitsee samoissa tiloissa TTS:n kanssa, joten heidän suuntaansa ovat yhteydet hyvät joka tapauksessa. Ryhmän kokoonpanossa tapahtui luonnollisia henkilövaihdoksia. Ohjausryhmä kokoontui 2-3 kertaa vuodessa.

- ❖ Ohjausryhmän kokoonpanossa kiinnittää huomiota joidenkin hankkeen tutkijoiden mukanaolo. Tällä pyritään varmaankin tiedonkulun parantamiseen. Toinen vaihtoehto olisi, että ohjausryhmä koostuisi pelkästään sekä ulkopuolisista käytännön että tieteellisistä asiantuntijoista sekä rahoittajan edustajasta ja hankkeen tutkijat tai ainakin vastuuhenkilöt kutsuttaisiin mukaan ohjausryhmän kokouksiin.
- ❖ Ohjausryhmä on ollut aktiivinen osallistuja hankkeessa, mihin viittaa myös puheenjohtajan rooli loppuraportin kirjoittajana. Kaikkiaan ohjausryhmän jäsenten aktiivisuus vaihteli, kokonaisarvio toiminnasta on varsin hyvä.
- ❖ Valitaanko ohjausryhmään organisaatio vai asiantuntija? (sitouttaminen joka tapauksessa tärkeää)

VI. Tuotokset

	Puunkorjuu	Metsäpalvelu & taimitarha	Metsäenergia	Piensaha	Kaikki
htv	3	1.75	1.83	0.92	8.25
referoitujen julkaisujen lkm	3	0	3	0	6
muiden tiet. julkaisujen lkm	6	2	5	2	15
lehtiartikkelien lkm	5	4	7	6	22
esitelmien lkm	14	5	11	1	31
tiedotteiden lkm	6	1	2	4	13
referoitujen julkaisujen lkm/htv	1	0	1.6	0	0.7
muiden tiet. julkaisujen lkm/htv	2	1.1	2.7	2.2	1.8
lehtiartikkelien lkm/htv	1.7	2.3	3.8	6.5	2.7
esitelmien lkm/htv	4.7	2.9	6.0	1.1	3.8
tiedotteiden lkm/htv	2	0.6	1.1	4.3	1.6

VI. Tuotokset

Taulukon selitykset:

- muut tieteelliset julkaisut (ml. TTS-tiedote, proceedings-artikkeli)
- lehtiartikkelit (esim. Teho, Koneyrittäjä)
- esitelmät (tieteelliset, populaari, posterit, luennot)
- tiedotteet (lehdistö, nettisivut, tulosesitteet)

- käytetty alkuperäistä 99 htkk
- proceedings-artikkelit myös esitelmissä
- em. luvuissa eivät ole ohjelmaa kokonaisuutena esittelevät julkaisut, tiedotteet yms. (julkaisuja 5)
- Huom! Loppuraportin julkaisuluettelo osin puutteellinen (kai tarkoituksella?)

VI. Tuotokset

1) Julkaisut

- ❖ Osahankkeiden välillä on selviä eroja julkaisutoiminnassa. Puunkorjuu- ja Metsäenergia-osahankkeet ovat tuottaneet kaikki kuusi kotimaisissa tai ulkomaisissa referee-sarjoissa julkaistua artikkelia. Myös muita tieteellisiä julkaisuja on eniten samoilla osahankkeilla.
- ❖ Lehtiartikkelit ovat jakautuneet tasaisimmin kaikille osahankkeille. Vähiten julkaisuja on tuottanut Metsäpalvelu-osahanke. Hankkeessa on tehty paljon kehittämistyötä yritysten kanssa (tuloksia ei voi sellaisenaan julkaista)
- ❖ Osahankkeiden väliset erot näyttävät toisenlaisilta, kun julkaisujen määrä suhteutetaan käytettyihin resursseihin (lkm/htv). Näin tarkasteltuna sekä Puunkorjuu- että Metsäenergia-osahankkeet ovat olleet varsin tuotteliaita. Jälkimmäisen hankkeen 1.6 referoitua julkaisua/htv voidaan pitää varsin korkeana.
- ❖ Tarkasteltaessa muiden tieteellisten julkaisujen määrää resursseihin suhteutettuna erot tasoittuvat, vain Metsäpalvelu-osahanke jää selvästi jälkeen muista. Lehtiartikkelien määrällä/htv mitattuna selvästi tuotteliain on Piensaha-osahanke, vähiten lehtiartikkeleita on tuottanut Puunkorjuu-osahanke.

VI. Tuotokset

	Kokonais- rahoitus kaikkiaan (€)	Julkaisujen lukumäärä	Rahoitus (€)/julkaisu
HY/Taloustieteen laitos	120 000	14	8600
Metla	275 000	17	16200
TTS (sis. koordinaatio)	233 000	12	19400

Tarkastelussa ovat mukana kaikki julkaisut (ml. lehtiartikkelit).
Osahanke 3b:n julkaisut on kohdistettu TTS:lle

- ❖ Selvästi kustannustehokkaimmin julkaisuja on tuottanut
HY/Taloustieteen laitos

VI. Tuotokset

2) Loppuraportti

Loppuraportti on suomenkielinen monografiajulkaisu, joka sisältää englanninkielisen tiivistelmän. Julkaisun on toimittanut koordinaattori Rieppo ja kirjoittajina toimivat hankkeen tutkijat ja muutamat muut asiantuntijat mukaan lukien ohjausryhmän puheenjohtaja Ripatti.

- ❖ Raportti on huolella toimitettu ja selkeä kokonaisuus. Johdantoluvussa esitetty tapaustarkastelu (luku 1.2. Yritysten kasvu tarinoiden kautta) on hyvä oivallus ja tuo lukijan "heti kentälle". Se muistuttaa yhteiskuntatieteissä sovellettua kirjoittamisen tapaa, jolloin usein käytetään tosin hypoteettisia esimerkkejä.
- ❖ Luvussa 2 on hyvä teoreettinen katsaus kasvun käsitteeseen, jota seuraa yleiskatsaus koko toimialaan luvun 3 aluksi.
- ❖ Sen jälkeen osahankkeet esittelevät keskeisimmät tuloksensa. Lukijaa saattaa häiritä, ettei osahankkeiden esittelyssä ole ilmeisesti pyrittykään yhtenäiseen jäsennykseen. Jokainen osahanke esitellään omalla tavallaan.
- ❖ Johtopäätösluvussa tehdään myös politiikkasuosituksia, kuten kuuluukin. Joidenkin varsin voimakkaiden päätelmien yhteys tutkimuksen tuottamaan tietoon jää epäselväksi, ainakin loppuraportin perusteella.
- ❖ Loppuraportin laadinnassa on tehty valinta, ettei siihen sisällytetä hallinnollisia tietoja (rahoitus, henkilöresurssit, seminaarit yms.) Lukijaa kyllä palvelisi tämänkaltainen liite. Julkaisuluettelo on toki liitteenä.

VI. Tuotokset

3) www-sivut

Hankkeelle on luotu suomenkieliset www-sivut TTS:n portaaliin osoitteessa <http://www.tts.fi/kasvunevaat/index.html>

Sivuilla kuvataan ohjelmaa yleisesti ja ne sisältävät runsaasti linkkejä julkaisuihin ja esitelmiin, sekä etusivulla että osahankkeiden sivuilla, osin samat molemmissa.

- ❖ Ohjelman luonteen huomioonottaen suomenkieliset sivut lienevät riittävät.
- ❖ Etusivu on luettelomainen ja T&K -ohjelma-sivuilla on huomattavan puutteellinen julkaisuluettelo.
- ❖ Hankkeiden sivut ovat selkeät ja muotoiltu samaan muottiin ja sisältävät linkkejä esitelmiin ja paremmin ajan tasalla olevan julkaisuluettelot.

VII. Tulosten jalkautus

Tapahtumat, seminaarit, esitelmät, tiedotteet

Koko ohjelma esittäytyi METKO –messuilla 28-30.8. 2008, Metsämiesten säätiön juhlaseminaarissa 18.11. 2008, 8.4.2010 Kasvun eväät -seminaarissa Ja Metsämessuilla 26.11.2010 tiedotustilaisuudessa. Muut seminaarit käyvät ilmi suunnittelupapereista ja julkaisuluettelosta.
(mm. METKO-messut, Koneyrittäjien liiton syysriihi, yrittäjyyspalaverit, Koneyrittäjien energiapäivät)

❖ Liite loppuraportissa olisi hyvä

VII. Tulosten jalkautus

	Puunkorjuu	Metsäpalvelu & taimitarha	Metsäenergia	Piensaha	Kaikki
htv	3	1.75	1.83	0.92	8.25
referoitujen julkaisujen lkm	3	0	3	0	6
muiden tiet. julkaisujen lkm	6	2	5	2	15
lehtiartikkelien lkm	5	4	7	6	22
esitelmien lkm	14	5	11	1	31
tiedotteiden lkm	6	1	2	4	13
referoitujen julkaisujen lkm/htv	1	0	1.6	0	0.7
muiden tiet. julkaisujen lkm/htv	2	1.1	2.7	2.2	1.8
lehtiartikkelien lkm/htv	1.7	2.3	3.8	6.5	2.7
esitelmien lkm/htv	4.7	2.9	6.0	1.1	3.8
tiedotteiden lkm/htv	2	0.6	1.1	4.3	1.6

VII. Tulosten jalkautus

Huom! Osahankkeen 3a (Metsäenergia) esitelmät ovat osin eri aihepiiriä, nyt laskettu mukaan. On mahdollista, että esim. Metlan sivuilla olevat tiedotteet eivät ole mukana lukumäärissä (Metsäpalveluhanke 2?). Pientalolämpöyrittäjyysuhanke (3b) on tiedottanut kaikkiin kuntiin (ei mukana lukumäärissä)

- ❖ Esitelmien (ml. tieteelliset sekä populaariesitelmät, posterit ym.) lukumäärällä mitaten tuottavimpia olivat Puunkorjuu- ja Metsäenergia -osahanke. Selvästi heikoin tässä suhteessa oli Piensaha-osahanke.
- ❖ Tiedotteiden (ml. lehdistötiedotteet, nettisivut ja tulosesitteet) lukumäärä oli suurin Puunkorjuu- ja Piensaha-hankkeissa.
- ❖ Kun esitelmien lukumäärä suhteutetaan henkilöresursseihin tuotteliaimpia olivat Metsäenergia- ja Puunkorjuu-hanke.
- ❖ Tiedotteiden suhteen resursseihin suhteutettuna aktiivisin oli Piensaha-hanke

VII. Tulosten jalkautus

- tiedotussuunnitelma on olemassa, mutta sitä ei ole aktiivisesti päivitetty
- suunnitelmassa luetellaan tiedotuksen kohderyhmät mm. etujärjestöt, bioenergianeuvojat, uusyrityskeskukset
- ensisijaisina kohderyhmänä kuitenkin ilmeisesti toimialan yrittäjät
- Säätiö ottanut roolia tulosten tiedottamisen edistämässä (lisäresurssit, tulostiedotteet)
- ❖ Tiedotussuunnitelma päivitettävä riittävän usein, varsinkin hankkeen lopussa
- ❖ Säätiön motivaatio ja panostus tiedottamiseen tärkeää
- ❖ Viestinnän kohdennus, riittävä toisto ja räätälöinti eri käyttäjäryhmille tärkeää

Päätelmiä

- ❖ Vahvempi tieteellinen koordinaatio tarpeen
- ❖ Koordinaatiohanke ei saa olla liian iso (vie resursseja tutkimukselta)
- ❖ Kokonaisuudet omiksi hankkeikseen, matriisi mahdollinen: tutkimusteemat vs. suorittajaorganisaatiot
- ❖ Tutkimustavoitteiden kuvaus saman mitalliseksi hankkeittain
- ❖ Kehittämistavoitteet myös kirjattava
- ❖ Tuottavuuserot hankkeittain
- ❖ Tohtorikoulutettava lisää tieteellisyyttä ja tuottavuuttakin
- ❖ Loppuraportti voisi sisältää myös ohjelman hallinnollisen kuvauksen (esim. liitteenä)
- ❖ Lisäpanostus viestintään hyvä
- ❖ Tiedotteet eivät yksin riitä: viestinnän kohdennus, räätälöinti, toisto
- ❖ www-sivuihin kannattaa panostaa
- ❖ Tiedotussuunnitelma tärkeä ja pidettävä ajantasaisena, hankkeen loppu: uusi alku